

Trejsi Ris

PEŠČANI SAT

Prevela
Dubravka Srećković Divković

Laguna

Naslov originala

Tracy Rees

THE HOURGLASS

Copyright © 2017 Tracy Rees

Mojim čudesnim roditeljima – kao i porodici

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

FSC

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Velške reči i izrazi u *Peščanom satu*

bach (bah) – mali, mala

cariad (karijad) – dragi, draga

cwtch (kuč), množina *cwtches* – zagrljaj, milovanje

Duw (dju) – Bog, bože

hiraeth (hirajt) – čežnja za rodnim krajem, slična

nostalgiji ali snažnija

mae'n ddrwg gen i (majn drug gen i) – izvini

mochyn (mohin) – svinja

twp (tup) – glup

Prolog

Ponekad moramo da zatražimo ono što hoćemo.

Starica je ustala iz postelje u najgluvlje doba noći. Oduvek je volela taj izraz – *gluvo doba noći* – jer joj je izazivao snažnu asocijaciju na nekakvo tiho bdenje. Ulivao joj je osećaj da neko, negde, svojim očima posmatra te sate i minute njenog života što prolaze, i stalo mu je do nje. S mukom je navukla kućnu haljinu. Bila je žuta i paperjasta, te se u njoj osećala kao tek izleženo pile, iako se zapravo nalazila tačno na suprotnom kraju životnog luka. Nema veze za papuče. Ne može da zaspi, a kucnuo je čas.

Izvukla je kosu iz okovratnika i prebacila je preko levog ramena; taj gest je s njom bio mnoge godine. Duboko je udahnula, pritiskajući dlanovima obraze. Bili su meki kao papirne maramice, davno je iščezla njihova jedra gipkost. Utoliko više razloga, dakle, da izrekne svoj zahtev. Nije joj se dopadao sam taj izraz *zahtevanje*, ali opet, molba je premeka reč, a posredi je važna stvar. Potpuno nenavikla da išta traži za sebe, nije bila sigurna kako će se osećati, kako će zahtev biti prihvaćen. Već je previše noći preležala budna. Dakle, to je to.

Pošla je kroz senke boje indiga ka prozoru i povukla zavese u stranu, razotkrivši svetlucavo nebo. Uprkos strepnji, osmehnula se. Zvezde su bile rasute po crnilu kao mrvice; njihov prizor

je ispunjavao dušu. Polje se protezalo na sve strane, mračno i pusto. Ili je makar *izgledalo* pusto, ali ona je znala da se njime kreću lisice, sove love plen, šunjaju se miševi.

Klekla je – to su propratili bolovi – i položila podlaktice na prozorsku dasku, sklopivši šake. I tišina je bila boje indiga.

„Dragi Bože“, započela je, ali glas joj je bio blag, nesiguran, njen uobičajeni glas.

„Dragi Bože“, ponovo je izgovorila, glasom koji je čuvala isključivo za vrlo retke prilike. Poslužila se njime jednom davno kad je učitelj nepravično optužio neko dete za nevaljalstvo. Služila se njime kad su momci ulazili u nezgodne godine puberteta, pa im se moralo krajnje nepokolebljivo reći „ne“. Služila se njime kad se obraća doktoru.

„Zahvaljujem ti kao i uvek na svim tvojim blagoslovima, Gospode. Podario si mi dug život ispunjen mnogim dobrima i bila sam ti zahvalna, to znaš. Ali, Gospode, ovo sad ne mogu da izdržim i želim da tome dođe kraj.“

Oči su joj se napunile suzama kad se zagledala u bezdanu noć, u sopstveni odraz nalik bledom otisku na prozorskom oknu, u prisno tuđe preklapanje vremešne žene i mlade devojkice.

„Previše mi je bolna duša, Gospode, u tome je stvar. Nikad od tebe nisam tražila ništa za sebe, samo za svoju porodicu. Ali za sve ima prvi put, kako vele, te je ova molitva za mene. Ne pretvaram se da nije tako. Samo za mene.

Biću iskrena: ne vidim što mi je ne bi uslišio. Oboje znamo da neću biti ovde još dugo. Ali mislim da bi trebalo da mi je uslišiš, i uzdam se da ćeš to učiniti, i... i neću prihvatiti ništa manje od toga, Bože. Dosta sad. U svojoj beskrajnoj milosti i moći, ti to možeš da ostvariš. Nekako.“

Oklevala je. No ponekad moramo da zatražimo ono što želimo.

„Zato te molim, Gospode, pre nego što odem, da mi dovedeš moje devojkice. Samo to sad želim. Da mi dovedeš moje devojkice. Amin.“

Suze su slobodno potekle. Njene reči su odleljale u tamne uglove da se slegnu kao prašina, i uz drhtaj prominule kroz staklo da zaplove mastiljavim ravnica noćnog neba. Nije bilo nikakvog zvuka niti pokreta. Ako ju je Bog i čuo, nije joj poslao nikakav znak.

Ali svejedno, dok se svom težinom oslanjala na prozorsku dasku da bi se s mukom digla, osećala je da je rekla šta je htela. Osećala je da je bila vrlo jasna.

Nora

Decembar 2014.

Otkako je Nora, pre nekog vremena, počela da odlazi na psihoterapiju, uistinu je sve počelo da se menja. Samo što se nije nipošto menjalo onako kako je to ona očekivala. Pred prvi razgovor sa psihologom, u jedno prašljivo veče još u junu, sačinila je spisak svega onog za šta se *nadala* da će se popraviti u njenom životu. Kako nikad dotad nije išla psihologu, nije želela da ode nedovoljno pripremljena.

Neko vreme je život i dalje uobičajeno tekao, ako se izuzmu ti odlasci do parka Belsajz i do Dženifer jednom nedeljno. A onda su, otprilike nakon tri meseca, noćne more postale upornije, anksioznost se pojačala, a njen odnos s majkom znatno pogoršao. Takođe je raskinula sa Sajmonom, svega neki mesec pred četrdeseti rođendan. Ništa od toga nije bilo na njenom spisku.

A sada, u mrazno decembarsko veče, stajala je kraj prozora Dženiferine čekaonice u drap tonovima i zurila u bistru tamu tihe ulice Severnog Londona. Jedno dva svela lista prominula su tiho na zimskom vetru, proletevši kroz snop ulične svetiljke. Nori nije smetalo što čeka. Bila je prezauzeta pitanjem kako da objasni Dženifer šta je ovog puta uradila.

„Danas sam dala otkaz!“, bubnula je četrdeset minuta potom. Dženifer ju je ranije upozoravala da često tako radi – sve do kraja razgovora čuti kao zalivena u vezi s nečim stvarno važnim, sve dok ne bude prekasno da o tome propisno prodiskutuju. Obično Nora nije primećivala koliko su bitni ti njeni propusti, sve dok se Dženifer ne ustremi na njih kao arheolog koji razgleda naoko običnu krhotinu kamena, te ga proglašuje vrhom strele. Ali čak je i Nora znala da *ovo* jeste bitno.

I te kako je priželjkivala da razotkrivanje odloži za još nedelju dana, ali ukoliko nije u stanju to da kaže Dženifer, školovanoj da bude svedok nepredvidljivim talasanjima ljudske motivacije, kako tek da kaže kolegama iz kancelarije? Kako da kaže Sajmonu (s kojim je i dalje u kontaktu iako je raskinula s njim)? I takođe – o bože – kako da kaže majci?

„Tako dakle. Da li bi volela da ispričaš nešto više o tome?“, upitala je Dženifer, ne odajući ni trunku one uzbune za koju je Nora bila sigurna da ju je Dženifer osetila. Imala je plast kestenjaste kose i predivnu mlečnobelu kožu. Verovatno je bila uvrh glave deset godina starija od Nore, ali izgledala je nekako eoni-ma zrelije. Mudro? Majčinski?

„Hm, ovaj, uradila sam to posle pauze za ručak“, kazala je Nora, a onda iskrivila lice. Dženifer nije na *to* mislila, očigledno. „Olivija se žestoko iznenadila, ali vrlo se fino ponela. Ne znam zašto sam to uradila. Ovaj... videla sam plažu.“

„Plažu?“

Nora je uzdahnula. Nije nikako mogla objasniti a da ne ostavi utisak da je luda kao struja. Verovatno i jeste luda. Ljudi ne daju otkaz tek tako, samo zato što im se ide na plažu!

„Da. U mislima. Znam da zvuči sumanuto. Ne znam... ne znam zašto sam to uradila“, ponovila je.

Kako uopšte da objasni? Svakako to nije bilo ništa više od dokone sanjarije... ali *želela* je da to nazove prikazanjem. Delovalo joj je bezmalo nepojmljivo bitno. Iznenadno se pojavivši,

blistavo kao dijamant i potpuno neodoljivo, ostavilo je u njoj slutnju nečeg neznanog i strasno životnog. Možda slutnju nade. Ali sad će uskoro biti, povrh svega ostalog, još i nezaposlena. Dženifer joj je govorila da kad neko pođe na psihoterapiju, često sve krene još više nizbrdo pre nego što pođe nabolje. Nije se šalila!

„Preostalo nam je svega još nekoliko minuta, Noro...“, zaustila je Dženifer. Sat terapije, iz nekog razloga, trajao je pedeset minuta. Nije gledala na ručni sat, a jedini časovnik u prostoriji bio je nad njenom glavom, ali vreme kao da je bilo u samoj krvi što je kolala Dženiferinim venama. „Međutim, radovaću se ako ostaneš još koji minut, ukoliko bi volela malo podrobnije da razjasniš.“

„Stvarno?“ Dženifer nikad nije prekoračivala vreme. Možda se šokirala više nego što pokazuje. „Hvala ti.“

„Što mi onda ne ispričaš tačno šta se dogodilo danas, kao da se odigrava sad?“

Nora je klimnula glavom. Sklopila je oči onako kako ju je Dženifer učila, pa se prenela u uspomenu od tog dana. Baš kao da je opet na poslu: pauza za ručak. Ostali iz njene službe su izašli, ali ona, po običaju, jede za svojim radnim stolom. Vidi krajičkom oka sivi metalni odblesak arhivskog ormara, belu svetlost kompjuterskog monitora i crnu heftalicu uredno položenu iza tastature.

„Pauza je za ručak“, započela je. „U kancelariji sam. Govorim sebi kako sam srećna jer mi kancelarija ima dva prozora. Samo što kad pogledam kroz jedan, vidim hodnik. A drugi gleda na zatvoreno unutrašnje dvorište. U čemu je svrha *zatvorenog* dvorišta? Ali makar imaju zelenilo – nekakvu paprat koja raste na nekom kamenju... Sećaš se kad si prošle nedelje rekla kako...“

„Koncentriši se, Noro“, promrmljao je Dženiferin glas. „U kancelariji si...“

„A, da. Dakle, odlučujem da siđem u to unutrašnje dvorište da protegnem noge. Prilazim paprati, dodirujem je... i plastična je.

Osećam se potpuno izdano. Zato uzimam kitket na automatu i vraćam se u kancelariju. Razmišljam: nije ni čudo što nikad ne odvajam pogled od svog stola – prosto ću sad nastaviti s radom. Ali kako sedam, tako samo vidim tu *plažu*...“

I zaista ju je videla. Ta slika nije u pravom smislu ni odlazila od nje, čitavog tog dana. Svež, jasan pojas plaže, zlatni pesak koji se pod bledim, prozračnim svetlom preobražava u boju ostrige, kilometri šetnje ispod srebrnog neba.

„Hoću da kažem, *vidim* je – jasno kao da je doslovno posmatram sa prozora! I prelepa je... Zima je, ali nebo je vedro i duva vetar... i puna sam te žudnje... Nije stvar *samo* u tome što je prelepa nego i u osećaju kojim me ispunjava. To je osećaj slobode i nečeg... *stvarnog*... strahovito želim da budem tamo. I nije posredi *samo* to što želim da budem na nekom prelepom mestu, mada želim. Osećaj je...“ Nora je opet uzdahnula i zavrtila glavom. „Osećaj je kao da *treba* da budem tamo, kao da me poziva. *Zapoveda* mi, zapravo. Kao da čuva ključ neke ogromne tajne – iako nisam znala čak ni da *postoji* neka tajna!

Potom se Nik vraća sa ručka. On mi je asistent“, dodala je Nora otvorivši jedno oko, za slučaj da je Dženifer zaboravila. Ali nije zaboravila, naravno; samo je dala Nori znak da produži.

„Upada na vrata – vrata kancelarije su grozna, uzgred budi rečeno, one najodvratnije zelene nijanse. Hoću da kažem, ko je ugledavši tu farbu pomislio: *To, hajde da ovu odaberemo?* Nebitno, dakle, Nik upada, a ja ga gledam – hoću da kažem, stvarno ga *gledam*. Kosa mu je neuredna, pa shvatam da napolju duva vetar, ali inače ne bih znala jer sam u tom hermetički zaptivenom zdanju. Nikad nisam napolju. Ili sam u kancelariji, ili u teretani, ili u metrou, ili u stanu... Drži svoju ofucanu staru torbu. Uvek mu je krcata onih sveščica s koricama od

crnog skaja, zato što pokušava da napiše veliki britanski roman. I shvatam da u mojoj tašni nema apsolutno *ničega* što strasno volim. Tu su samo novčanik, telefon, šminka – ono najosnovnije. Potom se Nik vraća na rad, a ja *i dalje* vidim plažu. Viče mi *iz sveg grla*. Zato krećem hodnikom i kucam na Olivijina grozna zelena vrata, i saopštavam joj da odlazim. O, najavila sam otkaz za mesec dana, naravno, ne bih ih ostavila na cedilu. Ali posle toga...“

Nora je otvorila oči. Dženifer je polako klimala glavom. „Tvoja želja za životom koji ćeš sama krojiti sad te na sav glas doziva“, najzad je izgovorila. „Izgleda da više ne možeš od nje da bežiš.“

„Nemam kud da bežim, nemam gde da se sakrijem“, nervozno se nasmejala Nora. „Ostavila sam Sajmona, napuštam posao i ne znam šta ću dalje.“ A samo bog sveti zna šta će reći njena majka – iz bezbroj razloga. Pa ipak, Nora se nije mogla otrgnuti utisku da je nekako u središtu svega toga Džasmin, iako taj utisak nije imao nikakve logike. Otkaz bi bio poslednji izbor koji bi joj majka ikad preporučila, a ta plaža poslednje mesto na svetu kud bi majka poželeva da ode, pa ipak je taj osećaj uporno bio tu, iracionalan i zabrinjavajući.

Dženifer je i dalje izgledala zamišljeno. „A kako se osećaš otkako si dala otkaz?“

Razmenile su kisele osmehe. Zajedno su se šalile, onog prvog dana juna, na račun otrcanog pitanja psihologa: „A kako se osećate zbog toga?“ Dženifer se saglasila i rekla da je to užasno pitanje – pa ipak ponekad neizbežno korisno.

„U neverici sam! Hoću da kažem, ja bez svog posla... *šta* je to? I isto tako, osećam se kao klinka koja je pobegla sa časova. Plašim se da će neko otkriti i izvikati se na mene.“

„Neko?“

„Neko ko ima vlast nada mnom. Nastavnik ili tako nešto.“

„Ali nema nikakvih nastavnika, Noro. Nisi dete, tvoje odluke su samo tvoje. U ovoj situaciji račune polažeš samo svojoj šefici Oliviji, a njoj si to već rekla.“

„U redu, onda majka.“

„A šta zamišljaš da će reći?“

I iz čista mira, Nora je shvatila da joj se jezik spleo. U poslednje vreme je postalo nemoguće predvideti bilo šta što se tiče njene majke. Za proteklih dvanaest meseci između njih se nekako razraslo odstojanje. Nora nikad ne bi pomislila da se to može desiti, s obzirom na njihovu vjkadašnju bliskost, ali pamtila je da joj je to živo zaparalo oči o prošlom Božiću. Neprestano je zapitkiivala Džasmin šta nije u redu, ali Džasmin joj je odgovarala da je samo preterano osetljiva. A negde u isto vreme započeli su i Norini problemi.

Tad je Dženifer stvarno pogledala na ručni sat. „Sad moramo da stanemo, Noro, pa bi možda o ovome mogla da promisliš do sledećeg viđenja. U međuvremenu, samo jedno kratko pitanje. Jesi li prepoznala tu plažu? Je li iz mašte, ili neka plaža koju znaš?“

Nora se neveselo nasmejala. „O, znam je. Hvala ti, Dženifer.“

Prikupila je svoje stvari i zaputila se napolje, opet u tu mračnu ulicu što je vodila, kao što moraju voditi sve ulice, u *Starbaks*. Stvarno joj je bila potrebna kafa s mlekom. O, da, znala je gde se nalazi ta plaža. A majci ništa ne bi nedragovoljnije priznala nego *to*.

Kloi

Jul 1953.

„Radost ima boju! A ona je svetloplava, kao ovo letnje nebo!“ kliknula je Kloi obrćući se, lica dignutog ka suncu, pruženih dlanova.

Nova plisirana suknja – karirana, sa svetlozelenkastim i sivim šarama – digla joj se oko nogu i zavrtila se s njom. Nije bila stvarno nova, nasledila ju je od Margaret Metjuz (koja je sad imala sedamnaest godina i odselila se u Svonzi), ali bila je nova *za nju* i apsolutno najženstveniji komad odeće u njenom posedu. Majka je rekla kako bi možda trebalo da je čuva za svečane prilike, ali Kloi nije mogla da zamisli nijednu priliku „svečaniju“ od ove, od početka letnjeg raspusta i odlaska u Tenbi.

Tenbi! Samo njegovo ime ispunjavalo ju je ushićenjem. Mirisalo je na pustolovinu, na beskrajne sunčane dane na plažama, na romantiku i skriveno blago... Videće se s glamuroznom tetkom Suzan i tečom Harijem – kako su ga sad zvali. Videće se sa sestrom i bratom od tetke, šesnaestogodišnjom Megan i sedamnaestogodišnjim Ričardom. Već sam njihov uzrast podarivao je Kloi posuđeni sjaj kojim se po povratku kući dičila kao novim rukavicama. Videće se s gospodinom Voltersom iz prodavnice

sladoleda i sa gospođom Ajzaks iz papirnice. Ići će u kafe *Vodskoci*, i u bioskop, i u pećine, i do paviljona s muzikom. A što je važnije od svega, o! Važnije od svega, videće se s Leuom.

„Kloi Samjuel! Odmah da si prestala s tim vrćenjem!“, presekao joj je spirale diktatorski glas tetke Bran. „Od tebe će se i mački zavrteti u glavi! Hodi i kulturno sedi, odmah. Šta bi rekla tvoja mama?“

Kloi nije odbrusila da tu *nema* nikakve mačke, budući da čekaju na autobuskoj stanici u Karmardenu. Sam pomen majke bio je dovoljan da joj se sreća preokrene u čežnju za kućom. A nije izašla još ni iz okruga! Roditelji su je smestili u autobus za Nant Air, a posle dvadeset četiri kilometra, u Karmardenu, bila je tu tetka Branven da je sačeka i postara se da uhvati autobus za Tenbi. *O, mama, tata*, pomislila je, *kako da vas ostavim na čitave tri nedelje?*

Kloi i tetka Bran su utonule svaka u svoju ćutnju. Tetka Bran je bila zadovoljna što je zazivanjem Kloine majke efikasno skrasila svoju trinaestogodišnju sestričinu. Ali ako ćemo pravo, i Gvenan se uzбудila kao niko zbog Kloinog raspusta. Da je bila tu, i ona bi se obrtala. Spakovala je ćerki kofer slažući tanku belu hartiju između iznošenih džempera, sukanja i bluza pažljivo kao da pakuje najfiniju parisku svilu. Nema šta Gvenan ne bi preduzela zarad sreće svog prvenčeta i jedine kćeri, ali i ona i njen muž Dav imali su vrlo malo da joj daju. Zato su se snalazili ovako: rastajali su se sa Kloi na tri nedelje svakog leta kako bi uživala u provodu svog života u Tenbiju.

Crveni autobus za Tenbi pristigao je u oblaku prašine, uz škriputanje točkova. Kloina tetka je zbacila uz stepenice olupani smeđi kofer (još jedan odbačeni predmet Margaret Metjuz) i hitro, žustro poljubila Kloi u obraz. Odmakla se kad je autobus opet zabrundao i pokrenuo se, a potom, bez mahanja, bez ijednog dodatnog pogleda, otklancala.

Tri sestre, a toliko različite, pomislila je Kloi posmatrajući tetku kako trupka putem. Branven, najstarija, nije se udavala i živela je sama u svojoj kućici u Plavoj ulici. Takva situacija mogla je biti plodno polje za svakojake zabave i avanture – da tetka Bran nije bila od onih što teraju od sebe zabavu i avanturu najjačom metlom. Bleda i nelepa, sa obrvama koje su džikljale i tamo gde obrve uistinu ne bi trebalo da imaju šta da traže, tetka Bran je, bezbedno je reći tako, bila najmanje omiljena Kloi.

Potom je tu bila Suzan, „srednje dete“, a ta odrednica kao da je u sebi sadržala svakojaka značenja, bar kad Kloi čuje susede kako je mrmljaju. Bila je visoka, prilično glamurozna i umalo nije otišla na fakultet! U stvari, Kloi nije znala ni da *ima* nekakvu tetku Suzan sve do pre četiri godine – za vreme rata, dok je Kloi bila mala, vladala je tu nekakva porodična zaševica. Ali hiljadu devetsto pedesete, tetka Suzan je „popravila ograde“. Napisala je pismo Gvenan, sestri mekšeg srca, govoreći kako ulaze u novu deceniju; trebalo bi prošlost da ostave za sobom. Pisala je kako je sad nastanjena u Tenbiju, te ako bi Gvenan bila rada da joj pošalje Kloi u goste, veoma će se lepo starati o njoj.

Gvenan, najmlađa sestra, bila je Kloina majka... ali ne. Kloi je silno volela svoju majku, a odmor je još bio preblizu početka da bi mogla da pomisli na nju a da se ne rasplače. Najgore će biti te večeri, znala je, kad bude provela prvu noć na poljskom ležaju kraj uznožja Meganinog kreveta. Tad će se setiti majčinog zabrinutog lica dok je pregledala i pregledala da li Kloi ima sve što će joj trebati. Takva ljubav... Rastanak, pa makar i samo na jedan raspust, pretvara takvu ljubav u dvosekli mač.

Ali sutradan će je probuditi kreštanje galebova i obećanje dugih, suncem obasjanih dana slobode. Ti dani će prolaziti i Kloi će biti srećna, pišaće kući kao u feljtonu, šaljući pisma jednom nedeljno; *hiraeth* će popustiti. Sad je već dobro znala mustru tih dana, jer ovo će joj biti četvrti letnji odmor u tom drugom ogranku porodice, „gospodskom“ ogranku.

I biće joj to *najlepši* odmor do sada jer ima trinaest godina! A to znači – želudac joj se zgrčio već na samu pomisao – da će ove godine, prvi-prvcijati put, ona, Kloj Samjuels, smeti na letnju igranku tenbijske omladine! Kako neko da izdrži toliko uzbuđenje i *ostane živ*?

Prisiljavajući sebe da sedi mirno, krenula je da kopa po džepu mantilića, tražeći bombonu „gobstoperku“.

Uživaj sad, cariad! Uživaj u svakom trenutku! Spomen na Gvenanin blagi, prijatni glas izazvao je u Kloj još veću čežnju za majkom, pa je zato, umesto o njoj, krenula da razmišlja o Leuu.

Kloj je Leua upoznala onog prvog leta u Tenbiju, sad već pre duge tri godine, i bio joj je najbolji drug na čitavom svetu. Naravno, nije to rekla Betan Hil, koja joj je bila najbolja drugarica u Nant Airu. Nije želela nikome da povredi osećanja. ALI.

Leu je bio poseban. Dve godine mlađi od Kloj, istog uzrasta kao njen brat Klark. Da je posredi bio iko drugi, Kloj bi ga smatrala klinkem. Ali on je imao „staru dušu“, kako je govorila tetka Suzan, što nije nužno značilo kompliment. Kloj je, međutim, bila saglasna s njom; videla je to u njegovim zelenkasto-smeđasto-žučkastim očima, a kad prozbori, činilo joj se da sluša nekog starijeg, a ne mlađeg od sebe. Takođe je bio visok isto koliko i ona, a svi znaju da dečaci rastu sporije nego devojčice. Mada, opet, Kloj nikad nije ni bila visoka – u tome je povukla na majku. Bojala se da bi na kraju mogla postati i debela kao ona. Premda gojaznosti još nije bilo traga. Kloj je bila tanana kao peteljka krasuljka.

Leu je mnogo razmišljao i čitao je poeziju. Kloj ga je zbog toga zadirkivala, ali potajno je bila impresionirana. Smerao je da postane slavan fotograf kad poraste, te da snima sve one koji su trenutno slavni – glumce i glumice, pisce, igrači i izumitelji. Nikad ga nisu viđali bez boks braunija obešenog o mršuljavi vrat. Ni najmanje se nije bojao da oslovi ribare, ljude na odmoru, posadu spasilačkog brodića, razvodnice u bioskopu...

i da traži od njih da urade ovo ili ono, ili nešto treće za šta on smatra da će dati zanimljivu fotografiju. Leu nije padao duhom čak ni kad se Crveni Sem, lovac na jastoge, izurla na njega i najuri ga. Crveni Sem je zastrašivao Kloj jer je imao šake i stopala nalik nakovnjima, alkoholičarsku put koja mu je i podarila nadimak, i bradu gustu poput kupinovog žbuna, ali Leu bi spretno pobegao preko stenja i smejaio mu se.

Crveni Sem je, međutim, bio dramatičan izuzetak. Najčešće se činilo da ljudima to laska, ili da ih makar razveseli, te je Leu dobijao svoju sliku. Ponekad bi ga psovali i govorili mu kako će, kad odraste, biti danguba kao i njegov matori. Kloj ne bi mogla podneti da je tako odbiju, ali Leu je samo slégao ramenima.

„Biće njima jednog dana žao“, uvek bi rekao. „Preklinjaće me da ih slikam, ali neće imati para da me plate.“

Leu će u budućnosti slikati Kloj, kazao je, zato što će biti prelepa. To je izgovorio potpuno kao činjenicu, onako kako bi se konstatovalo da bubamara ima tačke ili da leptir ima krila, ali Kloj se uzбудila. On je, uz njenu majku, bio prva osoba koja je to ikada rekla, a ona je strahovito želela da bude lepa, jer tad bi se, kad odraste, muškarci zaljublivali u nju i živela bi čarobnim životom... Kloj je bila čvrsto rešena da živi čarobnim životom.

Bilo je teško zamisliti, u Nant Airu, da se tako nešto uopšte desi. Nije se moglo reći da Kloj ne voli svoj rodni dom; volela ga je. Obožavala je roditelje, trpela braću bolje nego što je to odavala (nikad, nikad ne bi priznala da ih voli) i nije mogla zamisliti da bi preživela iole duže vreme a da prvo po buđenju ne ugleda one maglice što opliću breg.

Ali Nant Air je bio selo. Poznavala je sve u njemu, te ako u njoj i ima neke veličine, *tamo* to niko neće videti, sem možda njene mame. Za sve druge ona je bila samo „mala Samjuelsova“, dobrano lakomislena, ali prilično slatko stvorenjce, samo još kad bi se malo podgojila.

A što se tiče muškaraca... sem njene braće, selo se moglo podičiti još svega dvanaestoricom dečaka približno njenog uzrasta. Čak i ako bi dopustila mogućnost da znatno uznapreduju u izgledu i ponašanju dok odrastu, Kloj nije mogla da zamisli sebe kako se zaljubljuje i u jednoga od njih. Bile su to nemaštovite duše, tupe poput grumenja uglja. Dok je Kloj želela... u redu, istini za volju, nije znala *šta* želi, a to je i činilo deo problematike Nant Aira. Ako se ne računaju nastavnica klavira i crkvena kućepaziteljka, obe usedelice (od te reči bi se Kloj strela), sve žene su bile majke, supruge. Održavale su kuću, prale veš. Nisu prikazivale neku širu lepezu mogućnosti od kojih bi Kloj mogla da bira.

Među decom u autobusu razlegao se uzbuđen pripev, budeći je iz umovanja.

„Uanbi, Tubi, Tribi, Forbi, Fajvbi, Siksbi, Sevenbi, Ejtbi, Najnbi, TENBI!“*, drali su se, sve jače sa svakim brojem, pre nego što će im se glasovi urušiti od bure opijenog smeha.

Pojedini stariji ljudi na to su zacoktali, drugi su se popustljivo smeškali. Kloj je izdigla obrve, onako kako bi to možda uradila Megan. Prethodnih godina pridruživala se pripevu, ali ona sad pripada tenbijskoj omladini! Nema potrebe da bude detinjasta kao ti malci.

Nije reč bila o tome da *ne želi* da se uda i ima decu; samo nije htela da to uradi u stilu Nant Aira. Nije želela da šest dana u nedelji provodi umotana u staru kecelju pa nedeljom ide u crkvu u zakrpljenoj haljini, a potom da hita kući kako bi ispekla komadinu mesa sa svim frcoklama dok čitava porodica hrče kraj vatre. Ona je htela i nešto drugo.

Tek je u Tenbiju nazrela da ima i drugačijih načina da se uredi život. Tetka Suzan je, na primer, imala muža i decu, ali

* U razbrajalici deca nižu izmišljene nazive mesta gradeći ih od brojeva od jedan do deset, tako da deseti zvuči isto kao Tenbi. (Prim. prev.)

nosila je divnu odeću iz svojih londonskih dana. Često je ručala s prijateljicama i silno vreme provodila zureći u more, kuckajući muštiklom o zube i bojeći nokte božanstvenim crvenim lakom boje bobica zelenike. Kloj se činilo: kad bi *ona* imala lak za nokte, i lepe stvarčice za oblačenje, i vremena da se kikoće s prijateljicama, mogla bi biti srećna. Njena rođena majka nije imala ništa od toga, a opet, Gvenan je uvek bila srećna i Kloj nije uspevala da dokuči zašto je to tako. O takvim stvarima mogla je da razgovara jedino s Leuom, a on je rekao da postoji onoliko različitih načina da se bude srećan koliko ima ljudi na svetu ili oblutaka na žalu.

„Kako *ti* to znaš?“, oštro je upitala gledajući ga ispod oka. „Ti imaš deset godina!“

No bio on u pravu ili ne, Kloj se dopala ta pomisao da može pronaći sopstveni vid sreće. Nije želela da bude poput svoje majke, ne *sasvim* ni poput tetke Suzan, a svakako ne poput tetke Bran! Dakle, naprosto će morati da prokrči sebi nov put. Jedno je zasigurno znala: ako se u malom, običnom životu Kloj Samjuels može pronaći ikakva čarolija, naći će je u Tenbiju.